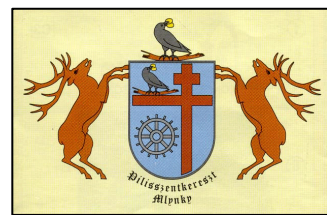

Píliszentkereszti

HÍRFORRÁS

Píliszentkereszt Község Önkormányzatának hírlevele

psztkhirforras@gmail.com

Sárközi Zsoltné rajza

KEDVES OLVASÓINK!

*A betlehemi Kisdedtől
megáldott békés, boldog
karácsonyt, és egy reményteljes,
víg új esztendőt kíván
mindenkinek
a szerkesztőség!*

JUHÁSZ GYULA:

BETLEHEM

Ó emberek, gondolatok ma rá,
Ki Betlehemben született ez este,
A jászol almán, kis hajléktalan,
Szelíd barmok közt, édes bambino,
Kit csordapásztoroknak éneke
Köszöntött angyaloknak énekével.

Ó emberek, gondolatok ma rá,
Hogy anyja az Úr szolgáló leánya
És apja ács volt, dolgozó szegény.
És nem találtak más födél az éjjel
A városvégi istállón kívül.

Ó emberek, gondolatok ma rá,
Kit a komor Sibillák megígértek,
Kit a szelíd Vergilius jövendőt
S akit rab népek vártak, szabadítót.

Ó emberek, gondolatok ma rá,
A betlehemi kisdéd jászolára,
Amely fölött nagyobb fény tündökölt,
Mint minden földi paloták fölött.

Ó emberek, gondolatok ma rá,
Augustus Caesar birodalma elmúlt,
Az ég és föld elmúlnak, de e jászol
Szelíd világa mindent túlragyog.

Ó emberek, gondolatok ma rá,
Ki rómaihoz, barbárhoz, zsidóhoz,
A kerek föld mindegyik gyermekéhez
Egy üzenettel jött: Szeressetek!

Ó emberek, gondolatok ma rá,
És hallgassátok meg az angyalok
És pásztorok koncertjét, mely e szent éj
Ezerkilencszázhuszonháromeves
Távolságából is szívünkbe zeng.

Ó emberek, gondolatok ma rá,
S gondolatok rá holnap és minden áldott
Napján e múltó életnek s legyen
A betlehemi énekből öröm,
A karácsonyi álomból valóság
És békessége már az embereknek!

Fekete István

BETLEHEM

A konyhában ültünk a földön és a tűzhely meleg fénye kiugrott néha, meg-megsimogatván arcunkat. Hallgattunk, de magunkban megvallottuk, hogy a mű tökéletes és nem is vettük le a szemünk róla. Tornya volt, ajtaja volt, ablakai voltak, ahol be lehetett tekinteni (egy krajcárért!), és ha bent meggyújtottuk a kis gyertyát, kivilágosodott az egész épület valami boldog, meleg világossággal, mint a szívünk abban az időben.

Egyszóval: betlehem volt.

A Szent Család kicsit oldalt állt előtérben a jászollal s a jászolban Jézuskával, aki mosolygott, és kövér kis kezét ököbe szorította, ámbár, mi akkor még nem gondoltunk arra, hogy ha ez a kéz egyszer kinyílik, mekkora ragyogás árad belőle a világra.

Ennél sokkal nagyobb gondjaink voltak.

Elsősorban az, hogy Jézuska mezítelen maradjon-e, vagy takarjuk be?

- Megfázik! – mondta Bence Gábris, aki érzékeny lelkű fiú volt.
- Buta vagy – szólt Andók Pista – aki Isten, az nem fázik.
- A biblia azt mondja – szólalt meg végül Peszka Péter, aki papnak készült –, hogy „édesanyja pólyába takarta és jászolba fektette...”

Ez döntött.

A pólya természetesen nem lehetett akármilyen anyagból, ezért selyemből lett, a selyem pedig anyám télikabátja béléséből lett.

Másodsorban ott volt még a számkérdés. Két szamarunk is volt ugyanis.

Peszka Péterre néztünk, aki csizmája orrát vakargatta piszkos kis körmével és lesütvén a szemét erősen gondolkodott, de aztán kivilágosodott értelmes, fanyar arca:

- Az nincs a bibliában, hogy hány szamar volt. Több pásztor volt, hát számár se egy volt...

Subák, láncosbotok, bajuszok és szakállak, kucsmák és a tornyos angyalsüveg már készen voltak, így semmi akadály nem volt annak a lelkes izgalomnak, amely másnap a faluvégén abban a felkiáltásban érte el tetőfokát, hogy:

- Szabad-e betlehemet köszönteni?

És hulltak a krajcárok... Péter perselyébe, amely mind súlyosabban zörgött – mi tagadás – ébren tartva, sőt fokozva elhivatottságunk érzését. Berta Jancsi ugyan apja szőrtarisnyáját is nyakába akasztotta, hogyha valahol – netán – ennivalót is adnának, de inkább Pétert toltuk előre, zörgő perselyével figyelmeztetve a házakat, hogy készpénzadományokra rendezkedtünk be.

Na, a büntetés aztán nem is maradt el. A betlehemi csillag ragyogása mellett nem vettük észre a pénz ördögének sátánpofáját, és szenteste – Berta Jancsi pokoli indítványára – elindultunk a szomszéd faluba, most már kizárólag azzal a céllal, hogy a persely tartalmát a végsőkéig fokozzuk.

Csendes, borús, mégis kemény alkonyat volt. A hó nem olvadt, a varjak nyugtalanul repkedtek a jegenyek felett és a völgyek hajlásaiban fenyegetően kék volt a köd. Azután Király bácsival találkoztunk, a kanász-szamadóval.

- Hová mentek, gyerekek?
- Csak ide a szomszédba...

Az öreg felnézett az égre...

- Hát én nem mondok semmit, de iparkodjatok, mert ujjan idő gyün, hogy megemlegetitek...
- Sietünk, Király bácsi.

Igazán siettünk volna, de úgy megbámulták takaros betlehemünket, úgy tartóztattak bennünket, etettek, itattak (ne mondják a szomszéd faluban, hogy nem látják szívesen gyerekeiket) és főleg úgy tömték a perselyt, hogy se láttunk, se hallottunk.

Pedig közben feltámadt a szél, lenyomta a felhőket és szitálni kezdte a havat a fekete éjszakában. Ezt azonban a házak között alig lehetett érezni, de amikor kiértünk a szabad mezőkre, belénkmart és engem, aki a betlehemet vittem, majd belelökött a patakba.

- Egyenest! – vezényelt Jancsi, aki nagy lókötő volt, de a szíve helyén – ha a nyárfás utat elértük, nincs semmi baj.
- Nem kellene visszafordulni?
- Nem! – üvöltött Jancsi – engem agyonvernek, ha nem leszek ott az éjféli misén.

Az idő és a tér elveszett. A nagy subákat majd a földrenyomta a szél, a hó vágott, mint a jeges vessző és reszkette izzadtunk, ijedt kis erőnk utolsó megfeszítésével. Vánszorogtunk. A kis betlehem oldalát már feltépte a szél és kísértetiesen csapkodta a papírt, miközben a toronyban a kis bádoggcsengő néha megkondult, mint a lélekharang. Nem tudtuk, hol vagyunk és szívünk körül halálos hidegen bujkált a félelem.

- Megfagyunk – mondta valaki, mire Bence Gábris leroskadott a hóra és sírni kezdett, de sírását elkapkodta a sikoltó szél.

És csak álltunk. Összebújtunk Gábris körül, a betlehem lecsúszott kezemből a hóra és nem hittünk már semmiben, csak az elmúlás borzalmában és már nem is voltunk.

- Imádkozzunk! – mondta ekkor Péter és ennek a szónak a mélységében egyszerre végtelen csend lett és ebben a csendben alig hallhatóan, mégis világosan megérintett bennünket meleg szárnyával a távoli harangszó.
- Harangoznak – ordított Jancsi – most már tudom az utat.
- Imádkozzunk – mondta Péter, és imádkoztunk.

És éjféli misén otthon voltunk.

És azóta is, ha nagy baj van és kiesik a kezemből a betlehem, azt az imát mondom és azt a harangszót hallok még ma is.

(1950)

BETLEHEM ÜZENETE

Kedves Olvasók!

Dicsőség mennyben az Istennek, és békeség mindannyiunknak, mert reményeim szerint mi vagyunk a 2008. év karácsonyán a jószándékú emberek. A történelmi múlt, a betlehemi esemény szünet nélkül jelen lesz. Aki akkor, ott Betlehemben Lukács evangéliumának leírása szerint megszületett, Ő az örök Ige. „Benne az élet volt, s az élet volt az emberek világossága.” Jn.1,4. „S az Ige testté lett és közöttünk élt” Jn 1,14.

Halljuk csak a lukácsi leírást erről a csodás születésről: „Ebben az időben történt, hogy Augustus császár rendeletet adott ki, hogy az egész földkerekséget írják össze. Ezt az első összeírást Círusz, Szíria helytartója bonyolította le. Mindenki elment a maga városába, hogy összeírják. József is fölment Galilea Názáret nevű városából Judeába, Dávid városába, Betlehembe, mert Dávid házából és nemzetségéből származott, hogy összeírják feleségével, Máriával együtt, aki áldott állapotban volt. Ott-tartózkodásuk alatt elérkezett a szülés ideje. Mária megszülte elsőszülött fiát, bepólyálta és jászolba fektette, mert nem jutott nekik hely a szálláson.” Lk. 2,1-7.

E gyermekről tudjuk meg az angyaltól, hogy Ő a Megváltó, Krisztus, az Úr, Dávid városában. „Pásztorok tanyáztak a vidéken kint a szabad ég alatt, és éjnek idején őrizték nyájukat. Egyszerre csak ott állt előttük az Úr anyja, és beragyogta őket az Úr dicsősége. Nagyon megijedtek. De az angyal megnyugtatta őket: „Ne féljete! Mert nagy örömet adok tudtul nektek és majd az egész népnek. Ma megszületett a Megváltó, Krisztus, az Úr, Dávid városában. Ez lesz a jel: Találtok egy jászolba fektetett, bepólyált gyermeket.” Lk.2,8-12.

A születés óta eltelt két évezred megőrizte számunkra ezt a csodálatos eseményt, a helyet, ahol valóság lett és lehet karácsonyi énekeink minden szava: „Az angyal énekel. Tekints a égre fel: napvilágos lett az éj. Meghasadt az ég, és a Második Személy most a földre lép. Mézet ont az ég. Mézet ont az ég.” SZVU 16/1. „Istengyermek, kit irgalmad közénk lehozott, angyaloknak énekével néked álmodok. Terjeszd fölém kezedet, hogy az Istenszeretet töltse el ma szívem, lelkem jászolod tövén.” SZVU 23/1.

Menjünk hát mi is Betlehembe. A Szentírás kiváló ismerője, Főtisztelendő Gyürki László plébános úr segítségével most Betlehem városába megyünk, s hagyjuk magunkat szinte „lázassá lenni” (ez plébános úr kifejezése). A következőket Gyürki László: Szentföldi zarándokutaim című könyvéből idézem.

„Az ókori Betlehem keresztényeiről azt írják a régi írók, hogy különböznek más városok keresztényeitől és milyen megőrizték lelkükben az Istengyermek emlékének nagy adományát. Szent Jeromos szerint Jézus kis falujá-

ban minden megőrizte az egyszerűséget. Ő maga 30 esztendő töltött Betlehemben a Jézus jászola melletti barlangban, és itt fordította le a Bibliát latin nyelvre. A latin fordítás, a Vulgata, pár lépésnyire született attól a helytől, ahol Isten teremtetlen Igéje megtestesült.

Betlehem szíve a Születés bazilikája; olyan, mint egy ékszer Dávid városában. Húsz évszázad óta jönnek ide az emberek, a pásztorok után, a világ minden részéről, hogy „imádják” a Kisdedet és próbálják megérteni azt a nagy titkot, amire ezek a kövek emlékeztetnek. Betlehem környéke tele van ősi kolostorokkal és remeteségekkel. A világ minden részéről jöttek ide szerzetesek és remeték, hogy az Istengyermek születési helyéhez közel, annak légkörében éljenek.”

„Minden zarándok legszebb emlékei közé tartozik a Betlehemben bemutatott szentmise Szent József, vagy Szent Jeromos barlangjában, egészen közel a születés helyéhez. Nem fontos, hogy ez a nap milyen közel esik Karácsonyhoz, mert Betlehemben, a barlangnál, vagy a Pásztorok mezején a „Gloria in excelsis” kápolnában minden nap karácsony van. Betlehem városa és főképpen az itt bemutatott szentmise a megtestesülés misztériumára emlékeztet, az egyetlen eseményre, amely folytatódik az időben. Az egész emberi történelem ebből a misztériumból él: ezt kell meghosszabbítanunk az időben és másokat is meg kell ismertetnünk vele. A szentmise Betlehemben vagy bárhol a világon, jelenné teszi azt a pillanatot, amelyben a megtestesülés és a megváltás megvalósul...”

Csodálatos volt minden bizonnyal a pásztorok által látott egyszerű istálló, mert benne volt a „jászolba fektetett gyermek”. Csodálatos élmény a zarándokoknak látni a születés barlangját most kétezer év múltán is. De karácsonyi énekeink arra is figyelmeztetnek bennünket, hogy nem csak a földrajzi Betlehemben, hanem Jézus itt van templomunkban, megszületik a mi szívünkben is.

A gyerekekkel szoktam eljátszani azzal a kérdéssel, hogy melyik az a karácsonyi énekünk, amelyben Názáret, Betlehem és Pilisszentkereszt is megtalálható? A gyermekek először csodálkoznak, de most már szinte gépiesen idézik a kedves karácsonyi éneket: „Az ige megtestesült Názáretben. Kit Mária szűzen szült Betlehemben. Itt vagyon elrejtve kenyérszínben...” Számunkra az **itt** Pilisszentkeresztet jelenti. De az idézett Gyürki könyvben is ezt olvassuk: „A szentmise Betlehemben vagy bárhol a világon, jelenné teszi azt a pillanatot, amelyben a megtestesülés és a megváltás megvalósul... Aki így élte meg a karácsonyt, az sohasem felejt el, s egyre jobban megérti, hogy miért is akarta Assisi Szent Ferenc állandóvá tenni a karácsonyt, amikor jászolt készített.”

Ackermann Kálmán
plébános

A Mikulás az iskolában

Fotók: G. L.

KŐ ÉS KERESZT

*Adventi fotókiállítás
franciaországi katedrálisokról*

Dombóvári Csaba fotóit a kántorházban láthattuk. A kiállítást a Somvirág Egyesület szervezte a Helyi Pályázati Alap támogatásával.

„MONDJ, SZÍVEM DALT”

**Énekek magyar szentekről és Szűz Máriáról –
SZVORÁK KATALIN lemezbemutató koncertje
Pilisszentkereszten**

SZVORÁK KATALIN népdalénekes adventi műsorán közreműködtek még: **Szokolay Dongó Balázs, Andrejszki Judit és Bolya Mátyás.** A **Somvirág Egyesület** által szervezett nagysikerű hangverseny a templomban volt.

*Szerkenj, lelkem, mély álmodból, vigyázz magadra,
mert Urad jó e világra, szép váltságodra,
drága kincset hoz magával orvoslásodra.*

*Örülj immár, hogyha voltál eddig bánatban,
mert Királyod, ki majd elfő nagy hatalommal,
kis gyermekként száll le hozzád, sok irgalommal.*

*Teljes szívvel, víg örömmel ma az angyalok
pásztoroknak megjelentik, hogy az ő uruk
e világra született már, égi királyuk.*

*Te is, lelkem magasztald Őt, Jézus anyjával,
együtt áldjad angyalokkal, nagy buzgósággal,
övendetes, vigasságos szép muzsikákkal!*

(Kájoni Kancionálé, népi gyűjtés szerint, XVII.sz.)

ÁRPÁD-HÁZI SZENT ERZSÉBET VIRTUÁLIS LÁTOGATÁSA A PILISBEN A II. VILÁGHÁBORÚ IDEJÉN

Történetünk idején 1944-et írtunk, illetve ez volt olvasható a Gaján-pékségben az ajtó mellett kiszögeezett falinaptáron, melyet az **Igazság** c. újság szerkesztősége küldött hűséges olvasóinak.

A konyhában, Édesanyám zománcozott (Kincsem márkájú) sparheltje mellett függött ez a letéphetős karton-naptár. Az alaplapon a kéményseprők piros-pozsgás férfialakja mosolygott a családra. A hetenként letéphető lapocskák hátán jó receptek voltak, azokat néha eltettük. Én még nem jártam iskolába, de a nagybetűket már ismertem. Így nekem volt feladatom minden hétfőn letépni az előző lapot. Letépve az utolsó előtti lapocskát, már el tudtam olvasni a **Karácsony** és az **Ádám és Éva** napot.

A háború eseményeiről az **Igazság** nem sokat írt, de volt néhány képes újság, amit néhány napos késéssel a pesti Gaján-rokonság kihozott hozzánk. Ezekből már képeket is láthattunk a közelgő háborúról.

Emlékszem egy színes képes újságra, amelynek néhány példányát sokáig őriztem. Talán még ma is megvannak, pedig volt idő, amikor ezeket rejtegetni kellett. A **Magyar Futár** is egy ilyen újság volt. A pékségünkben sok ember fordult meg; az újságnak voltak olyan példányai, amelyek kézzel-kézre jártak. Az egyik számban volt egy olyan kép, amelyen egy szőrmesapkás „davaigítáros” katona mosolygott felénk, akkor még a határainkon túl zajló frontról. A szentkeresztiakat azt mondták rá „muszka”. (Ezt később nem volt szabad mondani!)

Akkoriban Pilisszentkereszten rádiója keveseknek volt. Nekünk - Édesapánk technikai érdeklődésű lévén - egy Orion márkájú készülékünk volt, ezen kívül a faluban talán 4-5 készülék lehetett. Néhányan detektoros (akkor fülhallgatónak nevezett) készüléket hallgattak. Ezekből a hírforrásokból tudtuk meg, hogy hol mikor van bombázás és légvédelem. Ezeket a készülékeket később be kellett szolgáltatni, de nálunk eldugva maradt mindkét változatból egy-egy darab.

A halványodó emlékezet ködfátyolából az én akkori (hatéves gyerek) emlékeim időnként előtörnek. Pontosán nem tudom, mikor kezdődtek a harcok, de esténként tűzijátékszerű látványban volt részünk. A kert végén lévő fészertetejéről a Szurdokvölgy irányába nézve, látni lehetett a „sztálingyertyákat” Pest irányából. Ez csodálatos látvány volt, mert akkoriban még semmiféle külső, zavaró-fény nem volt a természetben. (Hála Istennek, nem ismertük a fényszennyeződés fogalmát.)

Ahogy a front közeledett, a falunak egyre több új lakója lett. A lengyel egyház tartósan rendezkedett be a mai Forrás utca végén. A lengyel menekültek, akik igen vallásosak voltak, gyakran jártak a Klastromba imádkozni, de a faluba, óvatosságból, csak szükség esetén jöttek. Ösztönösen minden egyenruhától félték. Hozzánk, a kenyér és pékség melege miatt szívesen jöttek. Szintén ebbe az utcába költözött két pesti „pénzember”, ha jól emlékszem a nevükre: Rüblein és Hampel úr. Róluk azóta sem tudunk.

Szent Erzsébet „második”, virtuális látogatása ilyen háborús előzmények után történt.

A karácsony előtti napokban egyre sűrűsödtek az új úton **Bécs** felé menekülő automobílok (ekkor minden önjáró gépezetet így neveztek).

Ez az útvonal volt a hagyományos – régi **Bécsi út** mellett egy olyan lehetőség, amit nem ismert a világ Budapestről **Bécs** felé.

1944 decemberében már látni lehetett – mondták is a felnőttek -, hogy Budapest elfoglalása a szovjet csapatok által már csak néhány nap, esetleg hét kérdése.

A faluban a felnőttek egy részének beszédtemája volt az új dobogókői út háborús forgalmának folyamatos növekedése. Menekülők áradata volt várható. Először a polgári csoportok jöttek. Utánuk a Budán körülfűrt német alakulatok kitűrése volt elképzelhető, mert ez volt egyetlen lehetséges útvonal a nyugati határ felé.

A meglepetés Ádám és Éva napján következett be. Mi, gyerekek reggel arra ébredtünk, főként a Fő utcában lakók (ez volt a régi Német utca, itt voltak olyan szélesebb kapunyílások, ahová egy tehergépkocsi be tudott állni, mert a kapu ekkoriban még nem volt jellemző), hogy majd minden házban egy-egy teherautó vagy stráfkocsi is állt orral a kijárat felé. A menekülést szerencsésen túléltek egyike később Budakalászon munkatársam lett, története külön fejezetet érdemelne. Ők Bécs helyett Dobogókőig jutottak.

Mivel a járművek meg voltak pakolva, és csak egy-két helyen volt őr, a lakosság elkezdte a rakományt előbb csak nézegetni, majd dézsmálni. A rakomány ugyanis néhány kivétellel nem egyes menekültek holmija volt, hanem bizonyos raktárak árukészletének részét képezte. Textil, porcelán, papíráru, ruhanemű, háztartási, műszaki és egyéb termék kereskedelmi mennyiségben és csomagolásban.

Családunkból a gyerekek: Katalin tíz, Piroska nővérem kilenc évesen, magam a hat évemmel részt vettünk a nézegetésben. Szüleink távol tartották magukat a dologtól. Iparos család lévén, nem tartották magukhoz méltónak mások javait dézsmálni. A háború ellenére sem, amely sok évszázados erkölcsi normát lábba tiport. Mintha arra is emlékeznek, hogy Apánk megtiltotta az elhagyott áruk dézsmálását. Ezért először csak nézegetni mentünk, de a hangulat magával ragadott minket is.

Bezzeg az ötvenes években, amikor már nem volt háború, szüleim nehéz munkával megszerzett javait bizony mások gátlástalanul elvették, prédálták.

Mi, gyerekek nem mentünk messze csak az alsó szomszéd udvarba (Hoffner Tiborék házába). Ott egy olyan teherautó volt, amelyik egy kisebb városi vegyesbolt árukészletét tartalmazhatta. Már pontosan nem emlékszem, hogy milyen összeállításban, de mi, a három gyerek hazahoztunk két elegáns sárga – hatalmas - műbőr útitáskát. (Egyet még ma is őrzök.) Az egyikben nyakkendő, a másikban szentképek voltak, irdatlan mennyiségben.

→ Piroska nővérem még visszaszaladt, és egy kis fekete táskairógépet hozott, melyet Ő is emlékként őriz a számítógépes divat ellenére.

De térjünk vissza Szent Erzsébethez, aki ez időben újra megjelent a Pilisben, sok ezer szentkép formájában, édesanyja sírja közelében.

Végül is, a szülői tiltakozás ellenére összegyűjtött szerzeményeket később előhoztuk a kis kamrából. Előbb a meglepetés, majd a tragikomikus helyzet láttán hangosan nevetett a család, meglátva a sok nyakkendőt és a rengeteg szentképet. A szentképek túlnyomó többsége **Szent Erzsébetet ábrázolta palástban, kötényben a rózsákkal, a háttérben egy hegyi vadászkastéllal**. Mi gyerekek tüstént belemarkoltunk, és az utcán - ahol igen nagy sokadalom volt - mindenkinek osztogatuk nagy örömmel.

Szeretném remélni, sok helybéli imakönyvben van még e becses ereklyéből néhány példány.

A háborúnak ez csak az első és nem is kellemetlen esemény volt ránk nézve. El is feledkeztünk közben a német katonákról, akik a faluban voltak ez időben elszállásolva. Amikor a fenti események zajlottak, ők nem voltak a faluban, hanem a falu körüli előre kiépített őrhelyeken teljesítettek szolgálatot.

Néhány napig tartott, amíg a két világhatalom katonái itt, a Dunazugban mérték össze erejüket. Mellőzve a harci eseményeket, mi most a szentképek kapcsán **Szent Erzsébet** virtuális látogatását fogjuk követni.

A két útitáska – némileg csökkent beltartalmával - a középső szoba sublótja melletti zugba került. Mivel a háború alatt a falu mintegy két hétig frontvonalban volt, két alkalommal is el kellett menekülnünk lakóházainkból. Az első, karácsony utáni meneküléskor történt az alábbi eset.

A német parancsnokság utasítására, egy délelőtti napon kellett menekülnünk, amikor igen sűrű lövöldözés kezdődött a Pilistető felől. Édesanyám igyekezett összekapkodni az alig egyéves, beteg kisöcsém holmiját. Sebtenben előkapott a szoba sarkából, a két útitáskából egyet, és gyorsan valami ételmezt dobált bele és a konyhaajtó mögé tette. Kimenve a házból, odakiáltotta Édesapámnak, aki az istálló környékén igyekezett a háziállatokat ellátni, hogy az egyik táskába beraktam némi ételmezt, azt hozd utánunk, én indulok a gyerekekkel. Engem kántor nagybátyám fogott kézen, kis öcsémet a szembe-szomszéd Papucsek Anka segített vinni. Két nővéremmel, egy csoportban rohantunk Pilisszántóra. A falu 1944. december vége és 1945. január közepe között többször cserélt gazdát.

Amikor golyózáporban leértünk a faluba, mi a falu szélén lévő kis utcába menekültünk, Jobbágy Kázmérékhoz. Jól emlékszem a családra, a családfő ittragadt lengyel menekült volt, aki házasság révén vált családtaggá. Azóta is hálával gondolunk rájuk, mert átadtak egy kis szobát, ami sajnos fűtetlen volt. Miklós kisöcsém itt tovább is erősen lázas volt. Amikor kicsit elrendeződtünk, elfogyasztva a család által adott teát, Édesanyám igyekezett kipakolni a holmikat. Ekkor derült ki, hogy Édesapám eltévesztve a két hasonló útitáskát, idegességében azt hozta el, amelyekben a szentképek voltak. Anyánk később bevallotta, hogy az ételmezt tartalmazó táskát tetejére is tett a szentképekből. Apánk nem volt káromkodós természetű, de ekkor mondott egy cifrát, majd szó nélkül felkapta a táskát a sok képpel és visszaindult Szentkeresztre.

Ahogy később elmesélte, már jócskán esteledett, mikor hazaérkezett. Elfáradt a rohanásban, a táskát visszatette a középső szoba azon helyére, ahol eredetileg volt. Ez volt a fűthető

lakószobánk kályhával, de már kialudt benne a tűz. Fáradtan itt heveredett le a díványra, de mivel fázott, átment a ház közepén lévő pékségbe, melynek falai a nagy kemence miatt akkor is melegek voltak, ha néhány napig nem fűtötték. A fáradtságtól elaludt, de éjfél táján hatalmas robajra ébredt. Érezte, hogy a robaj nagyon közelről jött, de nem mert kimozdulni, és ekkor egyébként sem volt tanácsos világosságot gyújtani. Kora reggel előrement a lakásba és ekkor meglátta az éjszakai robaj okát. A ház elején két akna csapódott be; az egyik nem robbant fel, amelyik pedig - eltalálva a szentképes táskát - csupán mintegy kétfenyőnyire szakította be a szoba padlóját. Ez máig látszik, kegyeletből őrizzuk. Döbbenet láttam, hogy az egész szoba tele volt a táskából szétrebbent **Szent Erzsébet**-képecskével. A felrobbant akna beszakítva a tornác mennyezetét, teleszórt a törmelékkel, üveggel a szoba azon részét, ahol Apánk előzőleg lepihent, majd aludni akart. Így hát szinte csoda számba ment, hogy megmenekült! Családunk úgy érezte, Szent Erzsébet mentette meg Apánk életét.

A család és a rokonok körében, a történetek után, tovább erősödött a Klastrom és **Szent Erzsébet** tisztelete. Érdekes lenne megtudni, sok évtized után, kinek a rakománya volt a sok praktikus holmi mellett a temérdek szentkép. Vajon kitől, mitől féltve vitte volna magával nyugatra. Az már Szentkereszten szállóige lett, amikor valakinek adtak ezekből a szentképekből, hogy „to máme z kanyaru”. (Magyarul: ez a „kanyarból” van.) Ma már közsismert tény, a mai Kakashegyi erdészház alatti kanyarban, a régi útnak volt egy éles kanyarulata, amelyik alkalmas volt egy közepes autó- konvoj leállítására. Ezt a konvojt, elhagyott javakként a falusi lakosság – a háború természetéből adódóan - megszabadította rakományától.

A lakosság úgy vélte, ez vér és erőszak nélküli jelképes ajándéka volt **Szent Erzsébetnek**. Messze nem pótolva azt a sok szenvedést és emberáldozatot, amit falunk elszenvedett a II. Világháború idején. Akik idáig hozták a szállítmányt, úgy sem vehették volna hasznát, gonosz gyűjtogatás prédájává is válhatott volna!

Mindez eltörpül azon óriási szenvedés és megaláztatás mellett, amiket az Árpád-házi királyleány elszenvedett Pilisben történt látogatása után is.

Mikor az 1945-ös januári ostrom idején a Gaján-ház pincéjében oltalomért könyörögtünk az égiekhez, meghallgatást nyertünk, a szentkép formájában Pilisben ismét "megjelent" szentéletű királyasszonytól.

Szent Erzsébet könyörögi érettünk és a Pilisi harcokban elhunyt és onnan elhurcoltak lelki üdvéért!

Hosszú lenne felsorolni minden forrásmunkát, melyet a faluját szerető helytörténész megismerhet a közelmúlt történetéből. Sok olyan emlékező írás van, ahol a szülőfalu neve és a világháború ottani eseményei megjelennek, hadinapló-szerű pontossággal. A harcok közben átélt borzalmakat, egyéni és kollektív tragédiákat, a mindennapi élet eseményeit azonban nekünk, a csodával határos módon túlélőknek kell megőrkítenünk!

Emlékeit, háborús élményeit lejegyezte:

Gaján Vilmos

„DICSŐSÉG A MAGASSÁGBAN ISTENNEK, ÉS A FÖLDÖN BÉKESSÉG A JÓAKARATÚ EMBEREKNEK!” (Lk 2,14)

Az angyalok szózata évről évre hívo-
gat bennünket, akik visszatérő módon
megünnepeljük Krisztus születésének
napját. Az angyalok szózata dicsőíti a
magasságos Istent és békeességet
hirdet a jóakarató embereknek a föl-
dön.

Az ünneplés mellett, az angyalokhoz
társulva hirdetjük a békeességet. Imád-
kozunk a nyugtalan lelkek békeességé-
ért is. Kívánjuk, hogy a Kisjézus meg-
szülessen a rosszakarató emberekben
is. Hiszen ilyenkor jó volna minden
rosszat elfeledni. Minden rossz akara-
tot, mely a mi kis falunkat a békétlen
nagy világ durva zajaival árasztotta el.
A sok támadást és megnemértést,
mely állhatatos lelkünkön és szelle-
münkön időről időre megtört, de nem
múlt el.

Az angyalokhoz társulva dicsőítjük a
magasságos Istent, mert kegyelme
által mindig történt valami, ami letakar-
ta a sérelmeket. Így meg tudtuk élni és
mutatni a nagyvilágnak valódi énünket
is, a sok jóakarató embert, aki nagy
álmok megvalósítására is képes. Tud-
juk, álmunkat sokszor eltemeti a való-
ság, de imáinkat meghallgatja mindig
az Isten.

Álmunkról ezért sosem mondhatunk
le, hiszen nem lehet a napról-napra
élés, csak a ma túlélése a célunk.
Tervezgetünk, mert tervszerűen kíván-
juk felépíteni a jövőt, mely a falu vala-
mennyi lakosa számára biztonságo-
sabb, élhetőbb hétköznapiakat jelent.
Jóakarattal és jószándékkal kívánunk
válaszolni a mindennapok kérdéseire
is anyagi világunk egyre nagyobb
válsága ellenére.

Szívemből szólnak hát Juhász Gyula
verssorai:

„... Bizalmas szívvel járom a világot,
S amit az élet vágott,
Behegesztem a sebet szívemben, és
hiszek újra égi szeretetben, ilyenkor
decemberben.

...És valahol csak kétkedő beszédet
hallok, szomorúan nézek,
A kis Jézuska itt van a közelben, Le-
gyünk hát jobbak, s higgyünk rendület-
len, S ne csak így decemberben.”

A fény megszületését várjuk vala-
mennyiünk lelkében és a természet-
ben egyaránt, hogy bevilágítsa a söté-
tséget. Mert, mint ahogy egy XVII
századi népének ma is igaz sorai
zengik: „Sötétben járunk, hajnalra
várunk...A bűn úr most is: gyötör is,
foszt is, sír a jó feléd”.

Várjuk, hogy a lelkekben gyúlt kicsi
máglyák, mint Özséb látomásában
nagy fényoszloppá álljanak össze. Egy
sugárzó oszloppá itt a Pilisben ember
és Isten között, melyben embertől hála
és imádat, kérdés és megnyugvás,
bánat és öröm száll; és visszaszáll
benne Isten fénye, szeretete és ke-
gyelme.

Lelkünk óhaja, nyelvünk szépségével,
költőink által szinte imává válik. Ezért
végezetül Ady versének szavait hasz-
nálva fohászkodok és kérem a kisded
Jézust, hogy az én kedves kis falumba
hozzon boldogságot, karácsonykor
szálljon magába minden lélek, és
adjon hálát a magasság Istenének.
Karácsonykor minden lélekben csak
szeretet lakjék, tiszta szívvel fohász-
kodjék és megnyugodjék.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok
falunk valamennyi lakójának:

**ÁLDOTT, BÉKÉS ÜNNEPE-
KET EZEN AZ ISTEN
DICSŐSÉGÉT HIRDETŐ ÉS
AZ EMBERNEK BÉKÉT HOZÓ
SZENT ÜNNEPEN.**

LENDVAI JÓZSEF
polgármester

Boldog Özséb szoboravatás

A Magyar Pálos Rend 700 éves
pápai jóváhagyásának tiszteletére
a **Pilisszántói Csillagösvényen**
utoljára avatásra kerülő

**Szent Özséb szobor ünnepség
2008. december 21-én
vasárnap,**

a téli napfordulón,
reggel fél 8 órakor kezdődik.
Ekkor a Nap a Ziribár hegyszoros
felett kel fel.

A kápolna előtti téren, a Szent
Korona másolatának jelenlétével
várjuk a Napkeltét.

Ezt követően ünnepi avató prog-
ram kezdődik ugyanitt, melyben
fellépnek: Lovász Irén
népdal-énekes

Altorjai Atila színművész
Csabai János színművész
Rosta Zsófia énekes.

A szobrot méltatja: **Szőnyi Jó-
zsef** (Pilisszántóért Egyesület)
A Himnuszok eléneklése után, a
Szent Korona Lovagrend, és a
Szent Korona Díszőrség kíséreté-
vel levonulunk a Csillagösvényre,
ahol leleplezzük Boldog Özséb
szobrát.

Szoborleplezés után, az ünnepség
méltó befejezéseként a Boldog-
asszony kápolnában kb. fél 9-kor,
a Magyar Pálos Rend megerősö-
déséért Szent Özséb közbenjárá-
sát kérve misét mutat be

Páter Botond
pálos Tartományfőnök.

MEGHÍVÓ

**2008. december 20-
án este fél 7-kor
karácsonyi
gyertyagyújtásra
és közös éneklésre
várunk mindenkit
a falu
karácsonyfájához!**